№ 2. Czwartek 3. Stycznia 1856. Rok Gazecie 46.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Zarys nowej ustawy rękodzielniczej.)

Zarys nowej ustawy o rękodzielnictwie dzieli się na jedenaście rozdziałów i 166 paragrafów w następującym porządku:

I. Przedmiot.
II. Podział.
III. Warunki rozpoczęcia rękodzielnictwa:
  A. U rzemiosł wolnych.
  B. U rzemiosł koncesyonowanych.
  C. Wspólne postanowienia:
    1. Pod względem osoby.
    2. Pod względem założenia warsztatu lub fabryki.
IV. Objętość, wykonywanie i zgaśnięcie prawa rękodzielnictwa.
V. Targowica.
VI. Pomocnicy i terminatorowie.
VII. Porządek fabryczny.
VIII. Korporacye.
IX. Przestępstwa i wymiar kary.
X. Władze i postępowanie.
XI. Postanowienia przygodne.
  Dodatek o książeczkach służbowych.

Pierwszy rozdział określa przedmiot ustawy. Za rzemiosło uważa się „wszelkie stałe, na uczciwy zarobek obliczone zatrudnienie" (z wyjątkiem *a)* gospodarstwa wiejskiego i działów jego pobocznych ściągających się do spieniężenia własnych płodów, i *b)* górnictwa i urządzeń górniczych zależnych od koncesyi urzędu górniczego). Następujące zaś przedsiebiorstwa i zatrudnienia, chociaż obliczone na zarobek, podlegają postępowaniu nie tak po formie prawa, jak raczej według osobnych w tej mierze przepisów:

1. Sprawy adwokatów, notaryuszów i ajentów zawierzytelnionych.
2. Leczenie ludzi i zwierząt.
3. Czynności podejmowane z polecenia władz publicznych lub gminy jakiej, jak na przykład: senzalów giełdowych i kupieckich, maklerzy okrętowych, rewizorów od wagi, cementarzy, poczmistrzów, woźnych i t. d.
4. Nauczycielstwo prywatne i trudnienia się wychowaniem młodzieży.
5. Istnące w niektórych krajach koronnych tak zwane beneficya skarbowe, tudzież prawa dominikalne i propinacyi.
6. Istnące w niektórych krajach koronnych prawo wyszynku przysłużające niektórym komunom lub posiadaczom realności.
7. Zatrudnienia zarobkowe instytutów publicznych, jakoto dla ciemnych, tudzież instytutów karnych, poprawczych i szkół rzemieślniczych.
8. Instytuta kredytu prywatnego, jako to banki, lombardy, zakłady zabezpieczenia, zaopatrzenia, wypłacania rent, kasy oszczędności i t. d.
9. Przedsiębiorstwa kolei żelaznej i żeglugi parowej.
10. Żegluga morska podlegająca przepisom o marynarce.
11. Pływalnie, zakłady gymnastyczne, łaźnie, kąpiele i zakłady zdrowia.
12. Zakłady dla oświetlenia miast, czyszczenia ulic, kanałów i ściągania skór zwierzęcych.
13. Spławianie drzewa i innych produktów.
14. Przedsiębiorstwa zabaw publicznych i widowisk rozmaitego rodzaju.
15. Przedsiebiorstwa druków peryodycznych.
16. Handel domokrężny.

Ustawa o rzemiosłach nie ma nic wspólnego z przepisami o monopolach skarbowych i regaliach, i taksamo prawo wyłączne właścieieli przywilejów do korzystania z swych wynalazków, odkryć i ulepszeń. Lecz jeżli korzystnie z przywileju lub zarobkowe trudnienie się przedmiotem należącym do monopolu stanowi zarobkowe zatrudnienie w myśl ustawy, natenczas zastosować należy w ogólności postanowienia względem rozpoczęcia i wykonania rękodzielnictwa.

Rzemiosła dzielą się (2gi rozdział) na *wolne*, wykonywane po samem tylko zameldowaniu, i na *koncesyonowane*, które zależą od wyraźnego nadania.

„Te zaś rzemiosła, przy których, złem lub niezręcznem ich prowadzeniem, moralną niedołężnością trudniącego się rękodzielnictwem, lub nieograniczonem rozmnożeniem przenoszą szkodę dobru publicznemu, albo utrudniają dopięcie powszechnych zamiarów policyjnych, należy uważać za *koncesyonowane*." — „Wszystkie zaś rzemiosła, które do rubryki koncesyonowanych nie należą, uważane być mają za wolne."

Warunki rozpoczęcia rzemiosła (3 rozdział) są u obu rodzajów rzemiosł rozmaite.

Ktoby chciał się trudnić wolnem rzemiosłem ma o tem zawiadomić władze, i oraz podać powinien rodzaj zatrudnienia i lokal w tej mierze wybrany. Jeźli co do zatrudnienia, osoby lub lokalu niezachodzą żadne przeszkody prawne, natenczas wydaje władza poświadczenie wniesionego oznajmienia, to jest kartę zapowiedzi, po której otrzymaniu może strona rozpocząć zapowiedziane rzemiosło. Do prowadzenia rzemiosła wolnego — czyto ściągałoby się do handlu, fabryk, rzemiosł lub zarobkowania różnemi posługami — należy przypuścić każdego, kto tylko upoważniony do samoistnego zazarządzania swym majątkiem, i ma w państwie austryackiem stałą siedzibę.

Co zaś do rzemiosł koncesyonowanych, tedy oprócz warunków potrzebnych do rozpoczęcia rzemiosła wolnego, wymaga się także punktualności i nieskazitelności, a przy niektórych i szczególnego uzdolnienia. Za koncesyonowane zatrudnienia uważa się: aptékarzy, przedających truciznę, kowali zwyczajnych, budowniczych i cieśli, pokrywaczów dachu, kominiarzy; wszystkie zatrudnienia ściągające się do rozmnożenia w drodze mechanicznej dzieł literackich i artystycznych (drukarze, rytownictwo na miedzi, stali, na drzewie lub litografia); handel drukami (księgarnie, sklepy z rycinami i muzykaliami, tudzież takzwane antykwarnie); przedsiębierstwa wypożyczania ksiąžek i utrzymywania czytelni; dalej peryodyczny transport osób z wyjątkiem jazdy koleją żelazną i paropływami; trzymanie traktyerni; zatrudnienia lokalne transportowania osób (fiakry, omnibusy i t. p.); flisacy, rusznikarze, tandeciarze i wypożyczający na zastaw. (Dokończenie nastąpi.)

(Wiadomości bieżące z Wiednia. — Ceremonia ogłoszenia kardynalstwa. — Misye dyplomatyczne. — Ogłoszenia sekretaryatu Arcyksięcia Jana.)

Wiédeń, 28. grudnia. We środę dnia 2. stycznia odbędzie się o godzinie 11 z rana w kościele c. k. burgu nabożeństwo uroczyste. Po skończonej mszy włoży Jego cesarska apostolska Mość wyniesionemu świeżo na godność kardynalską arcybiskupowi wiédeńskiemu panu Othmarowi Rauscher baret kardynalski. Cały dwór będzie obecny w wielkiej gali.

— Poseł saski tajny radca Könneritz odjechał wczoraj wieczornym pociągiem północnej kolei żelaznej w sprawach urzędowych do Drezna, zkąd powróci do Wiédnia aż na przyszły tydzień. Pogłoska wiąże podróż te z projektami pokoju. Oczekiwany tu pułkownik pruski baron Manteufel ma już zamówione mieszkanie, a przybywa jak twierdzą w misyi dyplomatycznej.

— Ze strony sekretaryatu Jego cesarzew. Mości najdostojniejszego Arcyksięcia Jana, podaje się z najwyższego rozkazu, powtórnie do wiadomości powszechnej, że wszelkie przesyłki utworów przemysłowości, sztuki i literatury, jeźli nie proszono i na piśmie nie otrzymano pozwolenia, będą uważane za nieważne, albo też na ryzyko i kosztem właścicieli odsyłane zkąd przyszły.

Ameryka.

(Brazylia unieważnia traktat z Paraguają. — Protest republiki Argentyńskiej.)

Okręt „Tagus" przywiózł do Southampton wiadomości z Rio-Janeiro z dnia 20. listopada. Rząd brazylijski unieważnił traktat zawarty z republiką Paraguay za pośrednictwem hrabi Oliveira, i wezwał prezydenta Lopez, ażeby przysłał pełnomocnika do Rio-Janeiro. Temu wezwaniu uczyniono zadość. — Rząd w Buenos-Ayres oświad-

czył posłowi brazylijskiemu, że pojawienie się eskadry brazylijskiej w Uruguay, luboć niejaki czas cierpiane, było naruszeniem prawa terytoryalnego republiki argentyńskiej, na co rząd tej republiki powtórnie już nie zezwoli. Sprawa ta była przedmiotem wymiany not dyplomatycznych.

Hiszpania.

(List do Jej Mość Królowy Enrika Maria de Bourbon.)

Dziennik *Nacion* ogłasza następujące pismo Infanta Don Enrique do Jej Mości Królowy:

Najjaśniejsza Pani! Dowiedziałem się, że miałem nieszczęście popaść w podejrzenie, jakobym pisemnie lub ustnie wyrażał uczucia niezgodne z szacunkiem i lojalnem przywiązaniem, z jakiem być powinienem dla Waszej królewskiej Mości jako jeden z pierwszych Jej poddanych i najbliższych krewnych. Obwinienie to jest zupełnie bezzasadne. Nigdy nie zapomniałem o obowiązkach, które pełnić powinienem jako szlachcic i Hiszpan, i nigdy nie przestałem zasyłać do Nieba życzenia moje o pomyślność, długie życie i długie panowanie Waszej królewskiej Mości, ażeby się wszyscy Hiszpanie, a ja najpierwej, garnęli około tronu, który jest symbolem swobód i tradycyi naszego kraju.

Jeżeli ambitni ludzie i nieprzyjaciele ośmielili się przedstawiać mię w innem świetle, tedy racz Wasza królewska Mość przyjąć tę słuszną protestacyę i przekonać się o jej szczerości, widząc, że ją podpisuje najuniżeńszy poddany i kuzyn Waszej królewskiej Mości.

Enrique Maria de Bourbon.

Madryt, 19. grudnia 1855.

Pismo to łaskawie zostało przyjęte, ostatnie bowiem wiadomości z Madrytu (ob. Nr. 1. Gaz. Lw. w doniesieniach z ost. poczty) donoszą, że Infant Don Enrique odzyskał łaskę Monarszą, a zarazem dostojeństwa i tytuły, których od roku 1848 był pozbawiony.

Anglia.

(Pogłoska o zebraniu rady wojennej w Paryżu.)

Londyn, 25. grudnia. Dziennik *Times* nie poprzestając na samem wyjaśnieniu spraw politycznych i wypadków historycznych, zapuszcza się nadto i w plany wojenne. „Za trzy miesiące“ — pisze między innemi — „rozpocznie się znów wyprawa wojenna; czas więc zabrać się szczerze do map i wypracować dobry plan wojenny. Wiadomo nam, że wkrótce zasiądzie w Paryżu rada wojenna, w której weźmie udział książę Cambridge, tudzież sir R. Airey i sir E. Lyons; a sir Lyonsa spodziewają się codzień w Marsylii. Zamiarem zebrania się tego jest wypracowanie rozmaitych planów wojennych do wyprawy na wiosnę nadchodzącą, aby po naradzie wspólnie powziętej wykonać skombinowane działania z dokładnością i siłą niewstrzymaną. Słychać, że i marszałek Pelissier sam na to nalegał, by do tych obrad przystąpiono“.

Francya.

(Poczta paryska. - Dzienniki za pokojem. — Port genueński ważnym. — Granaty nowej konstrukcyi. — Jenerał Forey do Paryża powołany. — Mianowania. — Stacye ochotnikom do legii cudzoziemskiej. — Konieczność kongresu.)

Paryż, 25. grudnia. Dzienniki półurzędowe tchną coraz więcej pokojem. W Sardynii poczynają zwracać szczególną uwagę na port genueński, który nabierze wielkiego znaczenia, jeżeli się uda przekopać międzymorze Suez. Rząd sardyński zamówił w Paryżu według zaleceń Cavalli'ego 6000 granatów z kabzlami pękającemi za najmniejszem poruszeniem. Jenerał Chazal doręczył królowi sardyńskiemu własnoręczny list króla Leopolda, który wielce ubolewa, że król Wiktor Emanuel nie mógł dla braku czasu odwiedzić Bruxelę. Jenerał Chazal uda się później do Nervi, ażeby w imieniu swego monarchy odwiedzić także królowę Amelię, której stan zdrowia jest codziennie pomyślniejszym. Jenerał dywizyi Forey mianowany jest naczelnym dowódzcą jednej dywizyi piechoty armii wschodniej, utworzonej z świeżo przybyłych pułków armii krymskiej. Jenerałami brygady przy tej samej dywizyi mianowani zostali jenerałowie Repond i Blanchard. Blanchard dowodził w Krymie, bawi zaś teraz w Paryżu na urlopie dla zdrowia wielce nadwątlonego z niewygod wojennych.

— Minister wojny oznajmił naczelnikom dywizyi wojskowych, że ograniczone dotychczas na Besançon werbunki dla drugiej legii cudzoziemskiej, odtąd się w całym kraju odbywać będą.

— Wyszła teraz w Paryżu zapowiedziana w drodze telegraficznej broszura: „Nécessité d'un Congrés pour pacifier l'Europe. Par un homme d'état“. Następująca konkluzya tej broszury wykrywa właściwą jej dążność: „Zebranie się więc kongresu mogłoby dla wszystkich być korzystne. Sama już niemożność należytego porozumienia się między pięcioma mocarstwami wielkiemi wskazuje jego konieczność. Od czasu odwołania się Cesarza Napoleona do opinii publicznej w całej Europie przysposabiają się do jego zawiązania. Wszyscy też tego pragną, a urzędowe doń wezwanie i przyszła inicyatywa ze strony jednego z Dworów monarchicznych nie natrafi ani na przeciwieństwo, ani na obojętnych w tej sprawie“.

Szwajcarya.

(Projekt rewizyi konstytucyi Argowskiej.)

Na posiedzeniu wielkiej rady Argowskiej dnia 21. przedłożył Suter z Baden propozycyę zmierzającą do zupełnej rewizyi administracyi państwa. Mocyę tę dla późniejszych narad złożono na stole kancelaryi.

Włochy.

(Odroczenie się izb. — Żałoba familijna. — Nowe granaty. — Przygotowania na przyjęcie jenerała La Marmora. — Zima ostra. - Legia angielsko-włoska.)

Druga Izba sardyńska widziała się być zmuszoną na ostatniem posiedzeniu przeszłorocznem z 22. grudnia przystąpić przed rozpoczęciem debat do poimiennego wezwani swych członków. Liczba bowiem obecnych była tak mała, że Izba nie mogła stanowić żadnych uchwał według prawa obowiązujących, zaczem prezydent chciał spisać nazwiska nieobecnych. Później zebrało się więcej członków Izby, tak, że można było przystąpić do obrad. Wotowano budżet wydatków ministeryum spraw wewnętrznych i przedłożono do późniejszego rozpoznania kilka projektów do ustawy lokalnego tylko interesu, poczem Izba odroczyła się do 3. stycznia.

J. M. Król przenosi się dla ciągłej jeszcze żałoby familijnej zaraz po ceremonii noworocznej do królewskiej willi Stupinigi; zwykłej o tym czasie uczty nadwornej tego roku nie będzie.

Słychać, że rząd kazał sporządzić 6000 granatów według systemu Cavalli'ego. Każdy taki granat kosztuje 44 franków i opatrzony sprężyną, za której najlżejszem pociśnieciem pęka natychmiast.

Na przyjęcie jenerała La Marmora, którego wkrótce się spodziewają, robią wielkie przygotowania. Municypalność wotowała jednogłośnie adres powitania, a członkowie parlamentu wyprawią w drodze subskrypcyi świetną dlań ucztę.

W Genuy dość ostra zima w tej chwili; śniegi i mrozy uszkodziły wiele roślin delikatniejszych.

Morning Chronicle zawiera z Turynu z dnia 16. grudnia następujące doniesienia o angielsko-włoskiej legii: Pierwszy batalion w sile 1000 ludzi uzupełniony jest całkowicie, odszedł do Chirasso i Novary, gdzie aż do odpłynięcia na widownię boju zabawi na ćwiczeniach wojennych. Drugi batalion liczy dopiero 100 ludzi i stoi także w Chirasso. Spodziewają się, że go uzupełnią jeszcze przed nadejściem wiosny, naco pułkownik Read jak najusilniejsze łoży staranie. Kapitan Chassaud przełożył dla legii prawa wojenne angielskie na język włoski.

Niemce.

(Termin służby wojskowej.)

Frankfurt, 24. grudnia. Teraźniejszy starszy burmistrz dr. Harnier, a poseł przy sejmie związkowym przesłał senatowi uwiadomienie o uchwale zgromadzenia związkowego z 15. listopada b. r.. na mocy której trwałość obowiązująca do służby wojskowej w Niemczech, zamiast jak dotąd lat 5, będzie na przyszłość 6 lat obejmować.

Królestwo Polskie.

(Zaprowadzenie podatku od mięsa według wagi.)

Gazeta Warszawska z dnia 28. grudnia podaje następujący wypis z protokołu sekretaryatu stanu Królestwa Polskiego.

„Z Bożej łaski My, Alexander II., Cesarz i Samowładzca wszech Rosyi, Król Polski etc. etc. etc. Zważywszy: że podatek konsumcyjny zastosowany do wagi bydła na rzeź oddawanego, sprawiedliwiej i jednostajniej rozdzielać się będzie między kontrybuentów, aniżeli podatek dzisiejszy do sztuk przywiązany.

Zważywszy: że zastosowanie podatku do wagi może ułatwić opatrywanie mięsem mieszkańców miast i zmiana ta poda sposobność uwolnienia od podatku takich części w składzie bydła znajdujących się, które albo nie służą na pokarm, albo też używają się najwięcej przez uboższych mieszkańców; że wreszcie zmianę takową, zanim do innych miast rozciągniętą zostanie, właściwie będzie przeprowadzić przez doświadczenie naprzód w samem mieście Warszawie i Pradze, gdzie pobór opłaty od mięsa ma miejsce w większym rozmiarze, razem dla skarbu i dla kasy miejskiej; na przedstawienie Naszej rady administracyjnej rozkazaliśmy i rozkazujemy:

Artykuł 1. W mieście Warszawie i Pradze od początku roku 1856 podatek skarbowy i miejski od bydła na rzeź oddawanego, pobierać się będzie w stosunku do wagi tegoż bydła w stanie jeszcze żywym.

Art. 2. Wysokość tego podatku razem dla skarbu i kasy miejskiej, wynosić ma: od puda wagi brutto wołów i krów po kop. 24, cielat po kop. 26, baranów, owiec i kóz i t. p. po kop. 20, wieprzy i świń po kop. 32.

Waga brutto naznaczoną będzie tylko w całych pudach, uważając ćwierć puda i większe aż do połowy ilości za połowę puda, a mniejsze od ćwierć puda ilości opuszczając.

Art. 3. Od wprowadzonego do miasta Warszawy i Pragi mięsa i wyrobów mięsnych, jakoto słoniny, sadła, wędlin, kiełbas i t. d., tudzież od mięsa i wyrobów mięsnych defraudowanych, opłata wynosić ma po kop. 50 od puda, czyli po kop. $1\frac{1}{4}$ od funta. Od opłaty tej wyjętemi są trzewia, łój i podroby bydlęce.

Art. 4. Z ogółu podatku od mięsa w tym sposobie zbieranego skarb królestwa wnosić będzie do kasy miasta Warszawy 30%.

Art. 5. Pobór tu urządzony rozciągamy dla doświadczenia na lat dwa.

Art. 6. Wykonanie niniejszego ukazu Naszego, który w dzienniku praw ma być umieszczony, radzie administracyjnej Naszego Królestwa Polskiego polecamy.

Dan w St. Petersburgu 29. list. (11. grud.) 1855 r.

(Podpisano) *Alexander.*

Przez Cesarza i Króla.

Minister sekretarz stanu Ig. Turkułł.“

Rosya.

(Wojenna narada jenerałów. — Nowe pułk! lekkie. — Obchód zdobycia Karsu.)

Petersburg, 20. grudnia. Oczekiwany na radę wojenną jenerał Grabbe przybył nareszcie, a z nim przybyli jeszcze jenerałowie Kursel, Budberg, Barancow, Nordman, tudzież szef sztabu wszystkich wojsk rezerwowych jenerał Braun z Moskwy i jenerał Tyttlew z Wyborga. Dnia 10. b. m. odbywał Cesarz przegląd nowo utworzonego hufcu lekkiego wojska do mniejszych wypraw i wycieczek i znalazł go tak dobrze wyćwiczonym, że nietylko wyraził uradowanie swe listownie jenerałom Rüdiger, Arbuzow, Larskoj, lecz obdarzył także każdego żołnierza trzema rublami w srebrze. Przed kilku dniami obnoszono po ulicach Petersburga w uroczystej procesyi zdobyte w Karsie chorągwie tureckie. Działa z cytadeli wtorowały uroczystości licznemi i głośnemi strzałami.

Z teatru wojny.

Doniesienia z-nad czarnego morza.

(Doniesienie z dziennika Gorczakowa. — Utarczki pod Urkustą. — Korespondencya z obozu Omera Baszy. — Liczba jeńców.)

Inwalid ruski ogłasza pod dniem 18. grudnia niektóre wyjątki z dziennika czynności księcia Gorczakowa. Między innemi zawiera: „Od 19. listopada do 7. grudnia nie zaszło w Krymie nic szczególnego. Sprzymierzeni zajmowali się mimo ognia północnej warowni niwellowaniem koło bateryi i rowów przy 4. i 5. bastyonie, tudzież wysypywaniem wału między 5. a 6. bastyonem. Na lewem skrzydle naszych stanowisk przy Eupatoryi zachodziły częste utarczki przednich straż, w których nasza jazda, nasi kozacy i Grecy z Bałakławy utrzymywali zawsze przewagę.“

Angielska depesza urzędowa donosi, że pęknięcie bomby zabiło czterech żołnierzy angielskich pracujących w zatoce.

— List z Urkusty z dnia 8. grudnia przynosi bliższe szczegółowe wiadomości o przedsięwziętym w owym dniu napadzie rosyjskim na francuskie stanowiska. „Z pierwszym brzaskiem dnia dzisiejszego wyszli Rosyanie z swego stanowiska pod Kaden Otar i Kemer Chesmy chcąc w sile 2500 ludzi otoczyć piąty nasz batalion pieszych strzelców. Patrol 4 batalionu strzelców afrykańskich spostrzegł poruszenia nieprzyjacioł i zawiadomił niezwłocznie najbliższe posterunki wojenne. W krótkim przeciągu czasu stanęła cała pierwsza dywizya armii pod bronią, gotowa na przyjęcie nieprzyjaciela. Piąty batalion pod wodzą dzielnego majora Garnier, który przy szturmie na wieżę małachowską na czele swego batalionu otrzymał cztery ciężkich ran, tudzież kilka kompanii 25. pułku liniowego pod wodzą majora Richebourg uderzyły na Rosyan z tak zapamiętałą walecznością, że po półtora godziny krwawej walki ustąpili z pola ze stratą 200 zabitych i ranionych i 20 jeńców wraz z kilkoma oficerami. Szkoda, że niekorzystne położenie miejscowości, nie dozwoliło nam ścigać nieprzyjacioł, odwrot ich zmieniłby się był w ucieczkę bez szyku i ładu. — Z naszej strony ponieśliśmy stratę 18 do 20 ludzi i jednego oficera z 26. pułku piechoty, który tak ciężką otrzymał ranę, że luboć jeszcze żyje, może być najsłuszniej za umarłego poczytanym. Zdaje się, że Rosyanom dało pochop do opisanego napadu zręczne otoczenie ośmiu ludzi przedniej naszej straży przy Kaden Otar, sądzili zapewne, że tak łatwa i tu będzie sprawa, lecz wypadek walki pokazał, że się zawiedli.“

— Korespondent przy korpusie Omera Baszy, przysłał do gazety *Times* swój dziennik, z którego korespondencya angielska podaje następujące szczegóły: „Sugdidi, 14. listopada. Pogoda jest przecudnie piękna, ale przygotowanie dla zaopatrzenia armii, zatrzymało nas tutaj kilka dni. Nie dziwi to nikogo, kto zna niedostateczność środków transportowych przy korpusie Omera Baszy. Z mieszkańców krajowych nie wielką dotychczas mamy pomoc; Mingrelianie przynoszą na targ małą ilość mięsa i jarzyny, a przeto jest armia ograniczona na swój własny komisaryat i musi prowiant sprowadzać dla siebie z Anakley i Redut-Kale. Gościńce od tych miejsc aż do nas, nie są zajęte wojskiem nieprzyjacielskiem, a rzeka Rion dałaby się łatwo użyć do transportu, gdyby tylko rząd angielski chciał nam przysłać kilka parowców płytkich, możnaby niemi aż pod Kutais się zbliżyć. Skender Basza dowodzi teraz przednią strażą, i wyprzedza czoło armii jednym dniem marszu; jestto jeden z najwaleczniejszych oficerów kawaleryi w armii tureckiej, i odniosł od rozpoczęcia wojny aż do teraz nie mniej jak 18 ran, nieliczac w to utratę kilku palców u lewej ręki. Chciwość rabunku Abazów doszła w najnowszym czasie do tego stopnia, że Omer Basza był zmuszony odprawić cały ten oddział. — 15. listopada. Dziś rano zwinięto cały obóz i ruszyliśmy piękną okolicą lesistą do Chaika, gdzieśmy jeszcze zastali kurzace się szczątki rosyjskich koszar i magazynów. Mieszkańcy mieli dosyć odwagi i nieuciekali, ale niechcieli dostarczać żywności, zapewniając, że Rosyanie zabrali im wszelki drób i żywność. Poźniej przekonaliśmy się, że przechowali u siebie niejedną piękną sztukę drobiu, którą nam, jako chrześcianom za kilka szylingów chętnie przedawali. Omer Basza postarał się o to, ażeby Turcy nic nie brali przemocą. W pobliżu obozu wznosi się malownicza ruina, zapewne pamiątka z genueńskich czasów, ma niemal 450 stóp długości i 300 szerokości z trzema wieżami, z których jedna jest dobrze utrzymana, i z malowniczym starym łukiem. Jutro ma tu stanąć czoło armii. — 16. listopada. Przyszliśmy dziś aż do klasztoru Chopi, leżącego w powabnej okolicy 300 stóp nad powierzchnią rzeki. Po lewej stronie ciągną się lasy aż do czarnego morza, po prawej widać prześliczną dolinę Chopi, a w dali zasłaniają śnieżne góry widokrąg. U podnóża klasztoru rozłożyła armia swoje namioty. Kościoł klasztoru jest bardzo stary, chociaż może nie był zbudowany przed 800 laty, jak nas zapewniał zakonnik a nasz przewodnik. Ozdobiony jest freskami i słupami z marmuru, które w dawniejszych czasach należały zapewne do jakiego bizantyńskiego gmachu. — 17. listop. Dziś odbyliśmy tylko krótki dzień marszu, a za wyjściem z Chopi, stanęliśmy na gościńcu makademizowanym, który łaczy Kutais z Tyflisem. Koczujemy na wzgórzu panującem nad równiną Rion; przed nami odsłaniają się na horyzoncie śnieżne szczyty gór Uzurgetti, a daleko za nami wierzchołki Kaukazu. Pogoda jest nadzwyczaj piękna. W około widzieliśmy świeże ślady obozów rosyjskich, sam nieprzyjaciel jest tylko o 3 godzin od nas oddalony i w odwrocie swoim regularnie dotrzymuje nam kroku. — 18. listopada. Odbywaliśmy nasz pochód na przepysznym gościńcu, jednak zastaliśmy wszystkie mosty pozrywane a po obu stronach gościńca opuszczone okopy, które podobno miały przeszkadzać posuwaniu się armii naszej. Mieszkańce są ku nam jako chrześcianom bardzo gościnni; nienawidzą Rosyan i pogardzają Turkami, natomiast lubią Anglików i Francuzów. — **Ziewie**, 19. listopada. Dziś rano przyprowadzono szpiega w stroju mingrelskim, byłto adjutant rosyjskiego naczelnego komendanta Muchrańskiego. — Omer Basza kazał go rozstrzelać, a nieszczęśliwy szedł z wielką determinacyą na śmierć. Po jutrze jak słychać, ruszymy dalej i po dwóch dziennych marszach staniemy zapewne w Kutaisie.

— Liczba wziętych przy poddaniu się Karsu jeńców wojennych jest najznaczniejszą w całej obecnie toczącej się wojnie. Dotąd bowiem wzięli sprzymierzeni największą liczbę w Kinburnie, a ta nie wynosiła jak 2000 ludzi, jeńcy zaś tureccy w Karsie sięgają do 8000 ludzi.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 31. grudnia. (*Lit. koresp. austr.* donosi, że Jego c. k. Apostolska Mość, ażeby przynieść ulgę niższym urzędnikom szczególnie w tej przykrej porze roku, widział się spowodowanym nakazać najłaskawiej, ażeby tym urzędnikom dawano częścią dodatki z powodu drożyzny (Theuerungszuschüsse), które według pewnego procentu od pobieranej pensyi mają być wymierzone, częścią zaś — jak dalece w niektórych gałęziach służby etat urzędników i wymiar płacy jeszcze nie jest uregulowany — stosowne zasiłki (Aushilfen). Dodatki do pensyi z powodu drożyzny mają być wypłacane dnia 1. lutego 1856 za czas od 1. listopada 1855 do końca kwietnia 1856, zasiłki zaś stosownie do wykazanej potrzeby pojedynczym urzędnikom.

Tryest, 29. grudnia. Jego Cesarzewiczowska Mość Arcyksiąże Albrecht wracając z Włoch przybył do naszego miasta.

Paryż, 29. grudnia. Gwardye powracające z Krymu defilowały dziś przez bulwary, miały broń uwieńczoną bluszczem; ludność witała ich z największem uniesieniem. Cesarz wyraził w swej przemowie ubolewanie, że niemógł stawać na ich czele. Między innemi rzekł: „Jesteście reprezentantami armii Oryentu, której walecznością Francya znowu zdobyła (reconquis) przynależne sobie stanowisko zaszczytne. Luboć wojna jeszcze nieskończona, powołałem was jednak do kraju, ażeby każdy pułk mógł podzielać sławę naszą; krajowi, który utrzymuje 600.000 żołnierzy, zależy na tem, by miał we Francyi liczną, bitną (aguerrie) armię gotową do pochodu wszędzie, dokąd konieczność zawezwie. Zachowujcie starannie zwyczaje wojenne, bądźcie gotowi, gdy to być musi, odpowiedzić memu wezwaniu (repondre à mon appel). Dziękujcie Bogu, że was oszczędził, a z uczuciem dumy żyjcie między waszymi braćmi i spółobywatelami!“

— Na bulwarach notowano 3procentową rentę 64.70—64.60. Między spekulantami wielka panuje niepewność; robiono wielkie przygotowania do powszechnej iluminacyi.

Londyn, 29. grudnia. Dzisiejsza *Gazeta Londyńska* ogłasza, że blokada wszystkich portów rosyjskich zniesiona jest od dnia 10. grudnia.

Turyn, 27. grudnia. Tutejsze dzienniki utrzymują, że celem misyi p. Durando do Paryża jest między innemi porozumieć się z rządem francuskim, ażeby piemonckie wojska expedycyjne na wypadek rozpoczęcia wojny nad Dunajem, na wiosnę przeniesiono do Warny.

Alexandrya, 23go grudnia. Rząd cofnął zakaz wywozu zboża. W Mecce wywołał zakaz sprzedawania niewolników krwawe zajścia z wojskiem tureckiem, które się cofnąć musiało do warowni. Wicekról powrócił chory z wyższego Egiptu. Kolej żelazna do Kairu otwarta będzie od nowego roku. — Achmet Menekli Basza, naczelny dowódzca egipskiego korpusu expedycyjnego przybył dnia 20. grudnia do Kairu. — Książę Valombrosa odjechał dnia 13. grudnia z jednym z synowców lorda Raglana z Damasku do Palmyry. Abdel-Kader, żyje w Damasku w zupełnem odosobnieniu od świata.

Litografowana korespondencya austryacka podaje następujące doniesienia z Odessy z dnia 17. grudnia: Nowego tu nic nie ma, na widowni boju ucichło. Cóżby zresztą można przedsiębrać śród teraźniejszego zimna! Przedwczoraj była tu jeszcze odwilż około czwartej po południu, a wczoraj rano pokazywał już termometr Reaumura 25 stopni mrozu. Morze zamarzło; od trzydziestu sześciu lat niezapamiętano tu takich mrozów. Nadzwyczajnie sucha jesień, i teraźniejsza sanna ułatwiły Rosyanom nadzwyczajnie wszel-

ki transport. W Krymie, jak słychać, nie ma nad 1 do 2 stopni zimna. Koloniści niemieccy w okolicy Berdiańska podjęli się dostawić saniami do Krymu 30.000 czetwertów zboża, tudzież sucharów itp. Rząd rosyjski kazał tu w ostatnich czasach zakupić 40.000 zwyczajnych koców. Pochody wojsk nad Dunaj nieustają, nawet dziś pomimo niesłychanego mrozu przechodziło tędy kilka pułków w tamte strony. Z Londynu i z Paryża nadeszły tu telegrafem rozmaite pogłoski o pokoju. Pewnego nikt nic niewie, nasze losy bowiem rozstrzygają się w Petersburgu; to tylko pewna, że posiadacze towarów kolonialnych otrzymali skinienie, żeby sprzedawali swe zapasy. Wnoszą ztąd niektórzy, że będziemy wkrótce mieć spokój; inni zaś przeciwnego są zdania, i sądzą, że pospiech w wyprzedaniu tutejszych zapasów pochodzi jedynie z obawy, że może na przyszłą wiosnę wojna przeniesie się do Bessarabii i do Odessy. Poczty z Austryi nadchodzą tu bardzo nieregularnie.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów, 2. stycznia. Na naszym dzisiejszym targu sprzedawano korzec pszenicy po 32r.30k.; żyta 21r.55k.; owsa 10r.10k.; hreczki 18r.30k.; — cetnar siana 2r.; okłotów 1r.$47\frac{1}{2}$k.; — sąg drzewa qukowego kosztował 39r.$22\frac{1}{2}$k., sosnowego 30r.15k.; — za kwartę krup pszennych płacono 50k., jęczmiennych 20k., jaglanych 25k., hreczanych 20k.; mąki pszennej $27\frac{1}{2}$k., żytnej 14k., — piwa $17\frac{1}{2}$k.; — za funt masła 1r.5k.; łoju $22\frac{1}{2}$k.; mięsa wołowego $21\frac{1}{4}$k. wal. wiéd.

Kurs lwowski.

Dnia 2. stycznia.

		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	5	4	5	7
Dukat cesarski	„ „	5	5	5	8
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	45	8	49
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	41	1	42
Talar pruski	„ „	1	36	1	38
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	12	1	13
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	88	20	88	30
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	68	20	68	40
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	76	—	77	—

Wiédeński kurs papierów.

Dnia 29. grudnia.

			w przecięciu
Obligacye długu państwa	5%	za sto $73\frac{7}{8}$ $\frac{15}{16}$	$73\frac{7}{8}$
detto pożyczki narod.	5%	„ $76\frac{13}{16}$ $\frac{7}{8}$ 77	$76\frac{15}{16}$
detto z r. 1851 serya B.	5%	„ —	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5%	„ —	—
Obligacye długu państwa	$4\frac{1}{2}$%	„ —	—
detto detto	4%	„ —	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4%	„ —	—
detto detto detto	3%	„ —	—
detto detto	$2\frac{1}{2}$%	„ —	—
Pożyczka z losami z r. 1834		„ $232\frac{1}{2}$	$232\frac{1}{2}$
detto detto z r. 1839		„ $123\frac{1}{4}$ $\frac{5}{8}$	$123\frac{1}{2}$
detto detto z r. 1854		„ $95\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$ 96	96
Obl. wiéd. miejskiego banku	$2\frac{1}{2}$%	—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5%	—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%	—	—
detto krajów koron.	5%	$68\frac{3}{4}$ 74	71
Akcye bankowe		897 898 899	898
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.		—	—
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.		2120 2125	2125
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.		—	—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr.		—	—
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.		232	232
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.		572 573	573
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.		—	—
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr.		—	—
Renty Como		—	—

Wiédeński kurs wekslów.

Dnia 29. grudnia.

	za sto	w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	$90\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ l.	$90\frac{1}{2}$ 2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	$109\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ l.	$109\frac{1}{4}$ uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24\frac{1}{2}$ fl.	$108\frac{5}{8}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ l.	$108\frac{1}{2}$ 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	— 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	$80\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ 80 $80\frac{1}{4}$ l.	$80\frac{1}{4}$ 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	— 2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	— 2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	10-42 44 41 41 l.	10-42 3 m.
Lyon za 300 franków	—	— 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	109 109 l.	109 2 m.
Marsylia za 300 franków	$127\frac{3}{4}$ $\frac{3}{4}$ l.	$127\frac{3}{4}$ 2 m.
Paryż za 300 franków	$127\frac{3}{4}$ $\frac{3}{4}$ l.	$127\frac{7}{8}$ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	$248\frac{1}{2}$ 249	249 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	— T. S.
Cesarskie dukaty	$14\frac{1}{8}$	14 Agio.
Dukaty al marco	—	— Agio.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i wekslí.

Dnia 2. stycznia.

Oblig. długu państwa 5% $73\frac{7}{8}$; $4\frac{1}{2}$% $64\frac{3}{4}$; 4% — ; 4% z r. 1850 —; 3% —; $2\frac{1}{2}$% — . Losowane obligacye 5% — ; Losy z r. 1834 za 1000 złr. — ; z r. 1839 $123\frac{1}{2}$. Wiéd. miejsko bank. — . Węgiers. obl. kamery nadw. — . Akcye bank. 908. Akcye kolei półn. —. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie —. Bdudwajskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 578. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiédniu — . Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. $457\frac{1}{2}$ złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg $109\frac{3}{8}$ 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt $108\frac{3}{4}$ 2. m. Hamburg $80\frac{1}{2}$ 2. m. Liwurno — l. 2. m. Londyn 10 — 43. l. m. Medyolan $109\frac{1}{8}$ l. Marsylia 128 l. Paryż $128\frac{1}{8}$. Bukareszt $249\frac{1}{2}$. Konstantynopol —. Smyrna — . Agio duk. ces. 14 Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. — ; 5% niż. austr. obl. indemn. — ; innych krajów koron. $69\frac{1}{2}$. Renty Como —. Pożyczka z roku 1854 —. Pożyczka narodowa $77\frac{1}{4}$. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 341. fr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 2. stycznia.

PP. Zagurski Wincenty, z Podburza. — Kwiatkiewicz Mik., c. k. adjunkt pow., z Manasterzysk. — Malisch Wład., Dr. prawa, z Białego Kamienia. — Gilatowski Jan, z Sambora. — Starzyński Stanisł., z Żółkwi. — Zarski Kazim., z Kulawy. — Müller Piotr, z Sokołówki. — Wachtel Henr., c. k. kom. górn., z Sambora. — Dörfler Jan, c. k. insp. oficyał podatk. z Przemyśla.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 2. stycznia.

JO. księżna Lichtenstein i P. Kotzebue Karol, ces. ros. radca państwa, do Krakowa. — PP. Koźmiński Leon, adwokat, do Tarnopola. — Acht, c. k. podporuczn., do Brzeżan. — Wanke, c. k. porucznik, do Złoczowa. — Jędrzejewicz Stanisław, do Fulsztyna. — Huve, c. k. kapitan, do Jarosławia. — Kadłubiski Adryan, do Tetewczyc. — Stecki Adolf, do Środopolcza.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

dnia 31. grudnia i 1. stycznia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6. god. zrana	330.85	— 6.8°	100.0	zachodni silny	mgła
2. god popoł.	330.08	— 4.6°	87.7	„ cichy	pochmurno
10. god. wiecz.	330.88	— 4.7°	87.7	„ „	„
6. god. zrana	330.85	— 2.4°	98.7	zachodni sł.	mgła
2. god. popoł.	330.74	— 0.2°	95.4	półn.-zach. „	„
10 god. wiecz.	330.73	— 2.3°	96.9	„ cichy	pochmurno

TEATR.

Jutro: dnia 4. stycznia (w abonamencie):

Jeszcze jeden koncert pana Wilhelma Humpl na srebrnym flecie, oraz komedya naśladowana z dzieł Sekspira w 4ch odsłonach (w nowym przekładzie na język polski):

„Sposób na złośnice."

Komedya ta znana publiczności pod mniej stosownym tytułem:

„Recepta na złośnice."

KRONIKA.

Industrya lnu i konopi zatrudnia obecnie w państwie austryackiem $4\frac{1}{2}$ miliona ludzi. Len i konopie wydają mniej więcej wszystkie prowincyi monarchyi, mianowicie zaś Galicya 485.000 cetn. lnu, 266 000 cetn. konopi; Wojewodyna i Banat 325.000 cetn. lnu; Węgry 230.0000 lnu a 220.000 cetn. konopi; Siedmiogród 253.000 cetn. lnu; Niższa zaś Austrya lnu i konopi razem tylko 16.400 cetn.

— Zapał wojenny rozmarzył, jak donosi dziennik „Deutschland," tak dalece córkę marszałka dworu Badeńskiego, że się zaparła wieku i płci swojej, i przebrana w suknie męskie wyprawiła się tajemnie w podróż do Krymu. Ale wyprzedził, pogoń za nią telegraf, przytrzymana w pół drogi do Strassburga, rozpawiętywa teraz wdomu bohatyrskie czasy Geusau-ów, walecznych przodków swoich, jak dziennik powiada.

— "Funt romansu 3 krajcary!!" Pewien antykwarz wiédeński ma na zbyciu 3000 funtów starych romansów, funt jeden wraz z oprawą puszcza po umiarkowanej cenie trzech krajcarów mon. konw.

— Drugi spis składek z wykupne kart uwolniających od powinszowań Nowego Roku 1856:

Konwent „Du sacré Coeur" 5r.; hr. Kaziemirz Stadnicki 2r.; pp. Jakób Filip Kulik, c. k. profesor uniwersytetu 5r.; Dobsch, lekarz sztabowy 2r.; Anastazy Kozłowski 2r.; Kaziemirz Szeliski 2r.; Dr. Hawranek 2r.; Teodor Torasicwicz 2r.; Wacław Hudetz 2r.; Michał Sander 2r.; Kallay, pensyonowany c. k. wicebuchalter 1r.; Polański 2r.; Niemirowski 1r.; Bader 1r.; Łukasz Kulicki, pensyon. c. k. radca kryminalny 1r.; Er. Renner 1r.; Jan Feifałik 1r.; Scheibenreiter 1r.; Maurycy Herdliczka 1r.; Krzysztof Ressig 1r.; Karol Wild 1r.; Edward Winiarz 1r.; Konstanty Iskierski 1r.; Tomasz Kulczycki 40kr.; Jędrzej Leśniewicz 40k.; Karol Seemann 30kr.; Ignacy Stahl 30kr.; Dr. Duniecki 1r.; Wiszniewski 20kr.; Motal 20kr.; Wolański 20kr.; Białuch 20kr.; Gołębiowski 20kr.; Michel 20kr.; Kolarzewski 10kr.; Januszewski 10.; Koffmann 10kr., Tłuściak 6kr.; Panie: Szeptycka 2r., Kratter 1r., Anna Czernik 1r.; Ludwika Pfaff 1r., Marya Zakrzewska 30kr., Teresa Schmerling 1r., Teresa Polz 20kr., Julia Romanowicz 10kr., Laura Losch 10kr, Schlager 30kr., N. N. 30kr. T. S. 10kr. N. N. 10kr., Nuki 30kr., Leo Kohn 10kr., Ischel 10kr.; N. N. 30kr. — Razem 55r. 46.; do tego z pierwszej składki 58r. 26k.; Ogółem 114r. 12kr.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.